

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. op. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 fre.
" " " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor. până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Administrațiunea Tipografiei și Librăriei die-
cezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.

Buddhizmul

(Continuare)

Activitatea publică.

Ce anume a făcut aici Gautama, istoricește nu să poate ști; din legendarele povestiri însă care acopăr cu vălul lor mistic evenimentele zilelor petrecute în „djungel”-ul pustiu pentru a doua oară, reese clar, că timpul l-a folosit reformatorul pentru a câștiga aderenți legii celei noi pe trei filozofi renumiți pe acele vremuri, cari dispuneau de un frumos număr de învățăcei, pe frații *Rasjapa*. Să pare că sistemul de filozofie a fratelui mai mare a fost acceptat — în parte sau în întregime — și de Gautama, căci scurt după petrecerea lui în Uruvela, vedem pe acest frate, ocupând un loc de frunte în comunitatea buddhistă. Cei doi frați urmează exemplul fratelui lor, declarându-se împreună cu învățăceii lor aderenți ai legii lui Gautama.

Terminându-și șederea în Uruvela, Gautama pleacă dimpreună cu noii săi aderenți la Rajagriha, locul, de care l’au legat primele impresii religioase. Primii săi dascăli nu mai erau în viață, în schimb însă temutul maharadja (principe) l’a primit cu toate onorurile cuvenite unui — sfânt. În fața curții princiare din Rajagriha, își espune în cadrul unei predici profesiile sale de credință, principiile sistemului său.

În predica aceasta mărturisește că toate plăcerile lumii nu au nici un senz dupăcum nu au senz nici jertfele religioase. Pentru prima dată în public definează cvintesenta întregii sale învățături, scopul ardent al buddhizmului — *Nirvana!* »*Nirvana, care este un lăcaș al păcii, vecinic închis pentru omul care-și trăește zilele condus de senzuri și patimi, un lăcaș al odihnei, care nimicește emigrarea sufletelor, nașterea și moartea;*

o stare de fericire care să poate ajunge numai prin înobilitarea sufletului (internă).»

După terminarea acestei predici Maharadja dimpreună cu curtea sa precum și întreg auditoriul prezent insinuă trecerea lor la credința lui Gautama-Buddha.

Două luni a petrecut Gautama în acest loc, în decursul cărui timp nu încetează a învăța pe ucenicii săi inițiindu-i în toate tainele complicatei sale învățături. Bărbați cu mare trecere morală la popor, cum au fost ascetii *Sariputra* și *Mogallana*, acceptează principiile lui Gautama și în scurt timp să înființază în Rajagriha primul »*Sangha*«, întâiul ord de mendicanți (călugări) buddhiști, căruia îi dă Gautama și legi — un fel de canoane — în care a normat până la cele mai ne’nsemnate minuțiozități toate trebuințele și datorințele unei astfel de vieți.

A adunat apoi într’un sinod pe toți aderenții săi, unde s’au discutat și primit aceste legi, care s’au susținut neștirbite până în zilele noastre.

Această adunare s’a numit »*Savaca-Sannipata*«
= „adunarea învățăceilor.”

Poporul însă care s’a însuflețit atât de repede pentru noua lege, s’a și recit tot atât de repede față de dânsa. Mendicanții eșiți pentru a-și aduna din mila credincioșilor hrana lor trupească, se înturnau tot mai triști, tot mai abătuți, văitându-se că mulțimea îi hulea și batjocurea mult.

E de înțeles această purtare a mulțimii, căci dupăcum vom vedea mai la vale, învățătura lui Gautama, sistemul lui moral-filozofic, este atât de profund și atât de complicat încât mulțimea crudă și lipsită de o pregătire oarecare, nu a fost în stare să-l cuprindă. Și este o urmare firească, că neînțelegându-l — l’a luat în răs.

Petrecerea lui Gautama în Rajagriha n’a rămas necunoscută în orașul său natal. Solii peste

solii veniau din Capilavastu, cu insistenți din partea rudelor sale, a tatălui său; bătrânul rege Suddhodana, care voia înainte de moarte să-ș mai vadă odată feciorul.

După multă rosgândire profetul se hotări în fine a-ș cerceta casa.

Plecă urmat de câțiva învățăcei și ajuns la orașul natal nu intră în lăuntru, ci se opri într'o pădurică din apropiere, trimitând la curtea tătani-so pe doi discipuli să-i vestească sosirea. Tatăl său, unchiul și rudele veniseră cu toții să-l vadă.

Inima de tată, care nădăjdea a-ș vedea copilul ca urmaș în tronul antecesorilor, s'a înduioșat la vederea călugărului — cerșitor, dar stima și respectul de care se bucură peste tot în Orient oamenii cari duc o viață sfântă, l-a stăpânit și pe dânsul — și nu i-a reproșat nimic. După revedere s'au întors cu toți îndărăt; — rudele nu prea edificate de noua carieră a consăngeanului lor.

A doua zi Gautama plecă prin oraș la cerșite. Auzind aceasta tatăl său îi ieși în cale zicând:

— Învățătorule! de ce ne faci nouă această rușine? De ce umbli să-ți cerșești mâncarea?

— O rege! — răspunse Gautama, aceasta este menirea întregului meu neam!

— Cum să poate? — întrebă mirat tatăl; noi descindem doar dintr'un neam de eroi, dintr'un neam slăvit, din care nimeni nu știu să-și fi câștigat pâinea de toate zilele prin — cerșite.

— Tu și familia ta, să poate; eu însă, mă trag din profetii (Buddha) vechi, și aceia și-au câștigat toți pe această cale hrana lor.

„Dar, iubitul meu tată, dorința unui om găsind o comoară este, de a o arăta și a dărui juvaericelele ce s'ar găsi într'ansa în primul rând tatălui său“.

Zicând acestea, el începu a schița tatălui său în liniamente generale învățătura sa.

Bătrânul rege asculta mirat. La urmă îl luă de mână și îl conduse în palat, unde se adunaseră repede și rudeniile, dându-i toate onorurile convenite. Singură numai Iasodhara, soția lui nu venise.

Gautama observând absența ei pleacă cu doi discipuli spre apartamentele ei, zicând pe cale soților săi, să nu încerce a o reține la caz dacă dânsa ar voi să-l îmbrățișeze.¹

Când Iasodhara își văzu soțul îmbrăcat în haine galbene a călugăriei, cu părul tuns și fața rasă, — deși se așteptase să-l vadă astfel — căzând la picioarele lui plângând cu amar. Aducându-ș aminte însă de abizul cel mare ce s'a

deschis între ei, dânsa se sculă dându-se la o parte.

Tatăl ținu să scuze slăbiciunea nurorei sale, spunind cât de mult a suferit dânsa pe urma plecării soțului, retrăgându-se cu totul de lume, dormind pe rogojine dure, gândindu-se vecinic numai la dânsul, la soțul depărtat.

Înduioșat ascultă Gautama espunorile tatălui său, laudând apoi în cuvinte calde virtutea mare a soției, pentru care va fi răsplătită cu Nirvana.

Petrecând în orașul său natal dânsul convertește pe soția sa, care devine prima mândicantă (călugăriță) buddhistă, pe fratele său mai mic și pe fiul său *Rahula*.

Când bătrânul rege auzi despre aceasta fu cuprins de o nespusă durere. Își văzu nimicite și speranțele legate de nepotul său. Plin de amărăciune dânsul își mai cercetează odată feciorul, cerându-i îndărăt — nepotul.

Neputându-i-să împlini cererea, dânsul roagă pe Gautama să ia între canoanele sale cel puțin pe viitor restricțiunea, ca copiii numai cu învoirea părinților să poată intra în tagma mendicanților, ceea ce Gautama și îndeplinește și se întoarce îndărăt la Rajagriha.

În cursul călătoriei se oprește puțin pe țărmurii râului Anoma în orașul *Anupija* unde câștigă noi aderenți, dintre cari este vrednic de amintit unul cu numele *Anuruddha*, care a devenit mai târziu cel mai celebru reprezentant al metafizicei buddhiste. În aceeaș vreme cere primirea sa în ord și un văr al lui Gautama, *Devadatta*, pe care nu-l primește momentan, ci, fiind om avut, îl mână întâi acasă *pentru a-ș împărți averea săracilor*. Abia după îndeplinirea acestui fapt îl trece între mendicanți.

Apropiindu-să periodul de ploae (3 luni) în Indii dânsul se retrage la Rajagriha.¹ După trecerea periodului al 2-lea de „vas“=ploae, care este al 2-lea an de activitate profetică, dânsul urmează invitării unui neguțator bogat din orașul Sravasti, cu numele *Anathapindica*, care i-a oferit ca lăcaș o grădină a sa situată afară de oraș.²

Aici trebuie să ne oprim puțin.

Până la faptul acestă sunt date pozitive despre viața lui Gautama. De aici încolo însă datele încetează — dând loc legendelor — până scurt înaintea morții lui.

Cel mai celebru cercetător european al bud-

¹ Aceste perioade de ploae sânt de mare importanță în viața lui Gautama, căci după dânsese să numără anii activității sale. Aici este vorba de periodul II. I period l-a făcut la Benares, când ș-a convertit necredincioșii discipuli. Iar periodul II și III le-a petrecut în Rajagriha etc. etc....

² Ruinele orașului acestuia au fost descoperite în a. 1898 de germanul Vincent A. Schmidt, în apropierea graniței dintre Nepal și India — Brită.

¹ După învățăturile lui Gautama, nu este ertat ca un mendicant (călugăr buddhist) să se atingă de femeie ori să se lase atins de dânsa.

dhizmului, *D. V. Rhys Davids* (exprimă: *Djēvis*) a compus însă după ani îndelungați de cercetări grele, după diferite texte buddhiste un fel de cronologie a faptelor lui Gautama. Cronologia aceasta începe cu anul I al luminării lui Gautama (adecă de când a devenit Buddha) și să termină cu al XX-lea.

În această cronologie să espun faptele minunate ale lui Gautama: Suirea la ceriuri; *po-gorârea în iad*;¹ săvârșirea diferitelor minuni; vindecări miraculoase; continuarea predicilor; parabole; convertiri etc. etc. asupra cărora în special nu mă voi estinde fiind cadrele acestui studiu prea înguste pentru espunerea lor per extensum.

(Urmează)

Întru aducerea aminte a fericitului Episcop Ioan Popasu la 20 de ani dela moartea lui

„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri.“

În întâia jumătate a veacului trecut, poporul românesc mișcat de ideile și faptele unora dintre fiii săi și sub impresiunea marelor evenimente ce s'au petrecut în apusul Europei, a trebuit și el să dea în mod mai vădit semne de viață și să iasă și el la iveală ca un popor, carele voește să trăiască cu demnitate și nu în amorfie ca mai nainte. Săntelēge de sine, că spre acest scop înainte de toate avea trebuință nu numai de brațe viguroase, care să poarte arma, dar mai ales de capete deschise și luminate, care să arate fraților lor calea cea adevărată, calea care duce la mântuire și totodată oameni cari să deschidă și lumii — care nu cunoaștea încă pre Români — ochii minții, ca să vadă așa cum sânt ei într'adevăr și nu precum spuneau gurile rele. Așadară indoit era rolul oamenilor de bine ai Românilor în lucrarea lor: Acela de a lumina pre frații lor și acela de a arăta străinilor, că Românul este capabil și pentru cele mai frumoase virtuți cetățenești.

Era greu rolul acesta, foarte greu, de aceea și vedem că poporul nostru de veacuri apăsât și pururea împedecat în calea lui spre înaintare în acele vremi de grea cumpănă nici nu avea decât un număr foarte neînsemnat deasemenea oameni, dară cu atât mai neperitori sânt aceștia.

Între acești puțini cu tot dreptul putem număra pe fericitul **Ioan Popasu**.

Ideia cea mare, care insufleția pe la mijlocul veacului trecut, inima Românului, era ideia naționalității, o idee încă dela reformatie încoace populară și plină de farmec în viața popoarilor. Nu-i vorba, Românul încă de pe vremea marilor săi croniciari și

istorici, și mai ales de pe vremea marei dascăl Lazar și a bravului oștean Tudor, cunoștea bine această idee. Vorba era ca acum cuvântul trup să să facă. Aceasta era lucrul cel mare, lucrul dela care atârna viața ori moartea Românului. Providența dumnezeiască însă, care pururea veghează asupra singuraticilor și asupra neamurilor în atotbunătatea și vecinica ei înțelepciune s'a îndurat și a trimis povățuitori tari, așazănd pre unii proroci, iar pre alții apostoli dintre fiii de bine ai mult ceratului neam românesc. Pune în fruntea celor de dincoace de Carpați, în fruntea prorocilor și apostolilor, pre întâi chematul Andrei, plin de râvnă către frații lui de un sânge și de o credință și neobosit în munca de cărmaci.

Unut însă dintre puținii apostoli ai ideii pentru care abia acum începuse a se insufleți în masse mai mari Românul bineșimțitor, fără îndoială era vrednicul protopop de pe atunci al Brașovului, **Ioan Popasu**.

Când a sosit plinirea vrânii și o mare parte a poporului românesc s'a adunat într'ua câmp deschis, ca acolo sub cerul liber să dovedească lumii că el trăește și că voește să trăiască ca atare și pre viitor, protopopul **Ioan Popasu** a ocupat acolo un loc de frunte și a fost și el însărcinat, ca încă cu vreo câțiva să meargă la Tronul prea înalt și să spună celor chemați, care sânt dorințele credincioșilor cetățeni români.

Tot pre timpul când era protopop în numitul oraș din Ardeal, **Ioan Popasu**, pre deplin încredințat de marea putere a învățaturii, nu ș-a dat pace pânăce nu a înființat pe seama Românilor o școală, pentru carea pururea va fi memorabil și întotdeauna cu pietate pomenit.

Da, căci lucru mare, mare de tot era, că în acele vremi de restricte, pe când poporul nostru, datat în umbră și întunec, nu se putea însufleți încă pentru armele luminii și pe deasupra era sărac lipit, să ridice școli, pe care să le pizmuiască până și cei mai înaintați conlocuitori din acele părți.

Dar strădania de fer, munca fără preget, voința cea tare din care a răsărit și râvna neasămuită, a învins toate greutățile și pedecile ce stau în cale: școala s'a făcut și făcută este.

Când venise vorba, ca biserica română gr. or, scutul din vechime al neamului și al esistenței noastre, să să pună pe niște temelii mai tari și să să înzeșteze cu drepturile ce le avuse odinioară și care i-să cuvineau după adevărata ei valoare, pre numitul protopop — arhimandrit îl aflăm luptând pentru redobândirea acestor drepturi alături cu cei puțini aleși și în frunte cu nemuritoriul **Șaguna**.

Acestea și alte fapte mari și vrednice de imitat l'au adus pre fericitul **Ioan Popasu** într'un mod de tot firesc în fruntea nou înființatei eparhii gr. or române a Caransebeșului. Căci numai un bărbat, care luase parte activă la lucrările mai de valoare ale neamului nostru, care întemeiasse o școală română de model și care luptase cu stăruință și cu multe jertfe pentru reînființarea Metropoliei gr. or. române da ga-

¹ Despre aceasta în special mărturisește numai un singur text nepalez, descoperit de prof. Cowell „Journal of Philology“ Tom. VI. pag. 222. 95.

ranția cuvenită, că aici unde trebuiau să să învingă pe toate terenele greutății începutului, va fi în stare să pună baza solidă și sănătoasă mersului bisericesc și al neamului nostru din aceste părți.

Era grea, din seamă afară grea, misiunea ce i-s-a impus când i-s-a incredințat toașul arhieresc. Și grea era mai ales pentru că la sosire în Caransebeș nu avea nici unde „să-ș plăce capul“, necum să iee din gata și să zică „să fie și să să facă“. Dar răbdarea, priceperea și zelul spre lucruri bune i-a ajutat de încetul cu încetul a trecut peste greutățile începutului cu un succes mai mult decât așteptat.

Tocmai din această cauză vedem, că nu peste mult fiii bisericii gr. or. române din Ungaria și Transilvania drept recunoștință a faptelor celor mărețe ce le-a săvârșit îl cheamă în fruntea lor în locul marelui Andrei, adevărat l-au ales mitropolit.

Rămăs însă și mai departe în Caransebeș, a lucrat cu neoboseală pe toate terenele vieții noastre publice. Cu deosebire însă un lucru să pare a fi care mai cu deadinsul l-a preocupat: luminarea credincioșilor eparhioți. Spre acest scop a înființat institutul pedagogic (cel teologic fusese transpus aici încă din an. 1865) și pe amândouă le-a provăzută cu puterile didactice necesare ridicându-le la nivelul altor institute de asemenea natură, iar mai târziu ceva, pentru a face posibilă lățirea lumii în cercuri cât să poată mai largi, a întemeiat o tipografie și totodată și o foaie nouă românească.

Aceste sunt în liniamente generale mărețele fapte care au împodobit cărunțele impunătoare ale fericitului Episcop **Ioan Popasu** la bătrânețe și care l-au făcut neuitat de biserică ce o păstorise și de neamul din care a făcut parte. Aceste sunt modelele de care fiii sufletesti ai fericitului Episcop **Ioan Popasu** se însuflețesc cu plăcere și din care ca dintr'un izvor neșecat se vor însufleți și generațiile următoare.

Un singur lucru, o singură dorință a mai avut fericitul Episcop **Ioan Popasu**, pentru ca să vadă fiii lui sufletesti, întocmai așteptării inimii lor, săvârșită încununarea mărețelor sale fapte: era adevărat dorința de a vedea înzestrată odată dieceza noastră și cu niște localități pe seama teologilor și pedagogilor potrivite împrejurărilor și timpului în care trăim. Realizarea acestei dorințe o credeam cu toții cu atât mai ușoară cu cât viociunea atât sufletească cât și trupească, de carea din mila lui Dumnezeu dispunea, într'una cu cunoștințele largi și cu experiențele bogate ce le avea, erau garanție că dat îi este de sus să facă și lucrul acesta. Dară, durere, cu dorul ăsta — pe neașteptate — a murit fericitul **Popasu** la 5/17 Februarie 1889.

Iată un suflet fericit carele pe patul morții putea esclama cu poetul: „Oh Doamne în lume cât am stat în ochii ei plini de admirare pe Tine te-am reprezentat!“

Fericiți sunt acei păstori, cari se însuflețesc de astfel de suflete fericite, ca și ei urmându-le lor în

toate faptele cele bune și astfel luând odată seama prin Fiul lui Dumnezeu de talantul primit să-l reîntoarcă strălucit în splendoare și în număr înmulțit spre mărirea lui Dumnezeu și spre fericirea bisericii și a neamului nostru mult iubit românesc.

Sasca-montană la 5/18 februarie 1909.

Ioan Murgu,
paroh.

Despre simbolul credinții

XVII. Îngroparea lui Isus.

S'a îngropat.

Cuvântul acesta în simbol pare a voi să luziste mai mult asupra realității morții lui Isus; și într'a devăr e necesar a spune aceasta precis dacă voim să credem învierea. Cestiunea aceasta vom examina-o: *Cine a îngropat pe Isus Cristos? Între care împrejurări? Ce învățături scoatem din acest mister?*

1. Cine a îngropat pe Isus Cristos?

Onorurile din urmă ce să dau trupului lui Isus Cristos nu le îndeplinesc apostolii, nici mai marii preoților, ci Iosif din Arimateia și Nicodim, cele mai distinse persoane din sinedriu.

Apostolii nu îndeplinesc serviciul acesta, ca să nu să poată zice că au ascuns trupul Domnului Isus făcând a să crede că a înviat.

Mai marii preoților nu sunt vrednici de un astfel de serviciu.

Iosif din Arimateia și *Nicodim* iau trupul de pe cruce, îl pun în brațele preacuratei Maice.

2. Între care împrejurări?

Dumnezeu în înțelepciunea lui a întocmit întâmplările așa, că e imposibil a se îndoi de moartea lui Isus și a presupune că corpul lui a fost furat.

1. Cei doi, Iosif și Nicodim, obțin permisiunea să îngroape trupul lui Isus numai după ce Pilat s'a convins din spusele sutașului că Isus murise.

2. Ei imbalzamă corpul după obiceiul de atunci la Evrei: îl învalue în gulguri și-l ung cu mirezme.

Medicina constată că și numai mirezmele, în cantitate așa de mare, puteau să aducă moarte; să întrebuințaseră cam 100 litri.

3. Iosif și Nicodim îl înmormântează ziua, în prezența unui număr mare de popor. Rar să întâmplă ca un caz de moarte să aibă caracterul așa pronunțat al publicității.

4. După ce corpul a fost depus în mormânt nou, o peatră mare a fost rostogolită la intrare; această peatră a fost pecetluită apoi de mai marii preoților și de farisei, autorizați la aceasta de Pilat.

5. În urmă straja de soldați romani era așezată la intrarea mormântului fără îndoială cu scopul de a întârzi moartea lui Isus și a împiedeca pe apostoli, pe învățăcei, pe santele femei să iee corpul lui.

De aici vedem că moartea lui Isus a fost reală și că simbolul cu tot dreptul poate zice: *a murit și s'a îngropat*. Apoi să nu scăpăm din vedere că trupul lui Isus în momânt rămâne dumnezeesc, adorabil, nestricăcios; nu e cadavru de rând, căci psalmistul a prezis: „Nu vei da pe cel sânt al tău să vadă stricăciune“ (Ps. 15, 10).

3. Învățăturile din acest mister.

În urma celor de mai înainte învățăm în ce chip să înmormântăm pe răposații noștri. Popoarele din vechime ardeau corpurile; iar dela Cristos înainte obiceiul acesta să pierde și numai capriciul de a face opoziție bisericii a îndemnat pe unii în timpurile mai noi să-l rehabiliteze.

Mai departe să primim cu resignație moartea și toate urmările ei știind că sântem una cu Domnul nostru Isus Cristos care a primit să se supună morții și îngropării cu scopul de a ne fi model.

Nu mai puțin trebuie să imităm pe Iosif din Arimateia și Nicodim, pe sântele femei de câteori primim pe Isus în inima noastră. Să-l primim în inimă ca în giulgiu curat, într'o inimă împodobită cu parfumul virtuților celor mai frumoase, a cărei intrare să fie închisă lumii și ademenirilor satanei.

În urmă să murim cu totul păcatului, lumii și chiar nouă înșine, ca să putem începe cu Isus Cristos o viață nouă. Apostolul Pavel scrie: „Au nu cunoașteți că câți în Cristos Isus ne-am botezat, în moartea lui ne-am botezat? Împreună cu el ne-am îngropat prin botez în moarte: ca în ce chip s'a sculat Cristos din morți prin mărirea Tatălui, așa și noi în învierea vieții să umblăm“ (Rom. 6, 3, 4).

(Urmează)

Un cuvânt către frații preoți

După 2 rânduri de mult doritele conferințe preoțești, succedate în 2 ani, nu am văzut nici un elaborat al vre-unui coleg publicat în Foaia diecezană, și n'am cetit alt decis luat în vre-o conferință decât al celei dela Silha cu privire la fondul de penzie, ce ar fi să se reînființeze. Așa să fie de sterile elaboratele cetite și decisele luate în 11 tracturi încât să nu merite a fi publicate în „Foaia diecezană“, care doară are și scopul a lăți ca firul electric tot ce e electrizator?

Mă încumăt a eși în public cu o propunere, ce de altminte am făcut-o și în 1. conferință a noastră. Anume ating „iar și iar“ creșterea poporului. Și precând Francezii, frații noștri, o caută numai în știință, noi trebuie să o căutăm în prima linie în creșterea religioasă. Mă cred a fi străbătut până-n fundul inimei poporului nostru în decursul de preste 30 ani, și m-am convins că „rugăciunea și postul“ sânt factorii care „scot diavoliu ispititori“. Adecă întâia carte, ce are să ajungă în mâna unui adult, să fie cartea de rugăciune. Urgisitul de Ceaslov și Psaltirea să fie re'ntro-

duse în școlile noastre, căci vasul, dupăcum bine zice un pas din Teol. past. -- cu ce să va umplea mai întâi, acel miros îl va păstra totdeauna. Dacă frica lui Dumnezeu va cuprinde locul cel dintâi în inima băiatului, mai târziu vină și alte doctrine, căci cu greu vor căpăta loc. Admit, nu-i vorba, și excepțiuni. Din ce-s nervii mai slabi, din aceea cu mai mare efect lucră lectura asupra minții. Dacă cetirea romanelor produce fantăști sau stricăciunea morală a tineretului, cetirea de cărți medicinale ipohondri; cu atât mai vârtos va produce cetirea s. Scripturi și a altor cărți religioase, care cuprind adevăruri vecinice, dumnezești, va prinde rădăcini în sufletul nevinovat. Foile săptămânale au deșteptat în popor *sentimentul conservării ca atare*: e de nețăgăduit că și o lectură estină de preț, dar grea de conținut, ar edifica mai mult decât predicile nesuccese și rostite numai la puțini, -- cari mai cercetează biserică. Vedem că Englezii, unde nu sânt socialiști număroși, au societăți pentru lățirea scrierilor religioase; aici la noi în țară încă sânt, și anume în Budapesta există: „Societatea Tabitha“ și „Societatea Bethania“ și studentele dela „cercul Bethlen Gábor“, care improvizază ore de cusătorie cu fetele împreunate cu espicări din Biblie¹.

Studentii universitari din America de nord, Franța, Svedia, Olanda, Germania, ba și din Iaponia au înființat societatea numită a studenților creștini din toată lumea, care în 1904 număra 82.000 membri. Dacă o parte din premiul Nobel a ajuns să o obțină o scriere religioasă, cum a atins dl prof. Regman în coferența sa, apoi luminata minte a fericitului Șaguna încă a prevăzut în multe din omiliile lui numite „Kyriakodromion“ împrejurarea că poporul nostru nu e d'ajuns adăpat de doctrinele bisericii, și de aceea nici nu e însuflețit pentru fapte creștine de valoare mare. În foarte multe din predicile sale atinge acest motiv; și fiindcă și Cristos a zis că ceriul și pământul vor trece, dar învățăturile sale nu; de aceea ca să ne apropiem mai iute de acest scop etic, și ca să ne consolidăm individualitatea trebuie să ne întoarcem la modul cel simplu de traiu, căci azi, când și copiii cu 10 ani au bani de cumpărat tutun și țigarete, putem zice că trăim prea bine cei mai mulți; și tocmai precum mâncările prea grele strică stomacul, așa învățăturile falze strică mintea.

De aceea cum zice Cato la orice ocaziune că: „Cartaginea trebuie dărâmată“, așa zic și eu: Să punem pond foarte mult, cu deosebire în școala de repetiție, pe Ceaslov și Psaltire. Venerabilul Conzistoriu să escrie concurs cu premiu pentru cea mai bună scriere de cuprins religios, să jertfească în tot anul din atâtea fonduri o sumă spre a putea tipări și împărți cu preț mic, ba chiar gratis, mii de exemplare în broșuri mici, fie lunare, fie săptămânale, ce ar fi și mai atrăgător. Asta ar fi un fel de vizitație canonică și ar edi-

¹ Iau aceste date dintr'o revistă ung. intitulată „Olajág“.

fica mult, căci poporul tot dă mult pe ce e scris.

Pentru creșterea vitelor și pentru lucrarea pământului să mai află câte o cartică în casele săteanului, dar despre o creștere a copiilor — durere — nu am văzut decât „Deprinderile pagubitoare“ ale dlui Branice; dar și acelea să împart cu zgârcenie din partea Asociațiunii. La început ar trebui lucrări de acelea împărțite cu mâna plină și pe puțini fileri, până se deprinde poporul a le ști prețui.

Dacă vr'un domn deputat dela Sinodul eparhial ar vedea în espunerea aceasta o idee în adevăr, și ar îmbrăca-o într'un vestmânt mai amplu, mai elegant, ca așa să străbată cu ea în sinod, aș fi prea bucuros și i-aș fi mulțămitor și cu mine dimpreună vor fi mai mulți de părere, — nu caute că de unde e ideea, ci dacă e bună.

Deși până aci am obosit pe cetitor cu o chestie neplăcută sau poate neinteresantă, mai cer atențiune încă pentru o temă. Anume aici în jurul Reziței, trăind oamenii în câștig bun, se întrec comunele în a face nunți necununate.

Și acest viciu zace în credința religioasă nesuficientă și în cultura înăpoiată, și apoi și în împrejurarea că statul prin organele sale nu caută să șaneze acest nărav rău; ba mulți și dintre preoți privesc indiferenți la acest spectacol. Pun vina și pe preoți, pentru că trag concluzie dela Crașovenii învecinați, pe cari preoții lor îi țin în frâu să respecte țina nunții. Dacă s'ar face fără alai, fără tumult, și acolo unde într'adevăr să mai află nițel de scuza, dar ele au devenit modă, le merge oamenilor prea bine și li s'ar potrivi zicala: „aliae gentes bella gerant, tu felix Romane — nubes“, — adică pre când alte popoară se nizuesc a strânge avere, bietul Român ia bani împrumut ca să căsătorească un fecior de 16—17 ani cu o fată abia trecută de 13 ani! Și fiind lucruri d'acestea de slabă durată, mai ia și al 2. împrumut ca să facă tot cu acel fecior altă căsătorie mai succeasă.

Cunosc și eu, cetitori încă vor cunoaște unele feluri de căsătorii așa zicând picante, cum erau la Germanii vechi. De curând am citit despre România, și anume în județul Teleorman, cum răpesc junii ziua la ameazi fetele, dar încăi fete crescute, dar nu minore, obligate la școala de repetiție, cum e cazul la C. cu câteva fetițe, despre care inspectorul școlar s'a exprimat că trebuie să facă arătare mai departe.

M'am ținut până acum cu toată puterea în contra acestui abuz, dar nu demult a trebuit să văd nunți, două d'odată, de care n'am mai văzut.

Resonează dânsii așa: Poate la noi e alt împărat; împrejur să fac astfel de nunți, de ce să nu facem și noi? Întreb pe frații preoți, e ducător la scop: să rupem orice legătură cu astfel de case, să nu intrăm în casele lor, să nu botezăm nici să înmormântăm pruncii ce derivă din atari căsătorii, cum s'a întonat într'o ședință a sinodului protopresbiteral? Dar naște rog pe această cale pe frații preoți din întreaga dieceză, ca cu ocaziunea alegerii deputatului preotesc la

Sinodul eparhial — după terminarea actului electoral — să ia în dezbateră chestia asta cu nunțile nelegiuite în acelea tracturi unde există acest abuz și concluzul luat să-l publice notarul colegiului numai decât în „Foaia diecezană“, oferind așa o oglindă despre dimenziunea acestei apariții bolnave, cât și despre mijloacele ce s'ar recomanda dintr'o parte și dintr'alta. Trebuie inscenată o acțiune generală, și deputaților aleși impusă datorița a suleva chestia în Sinodul eparhial cerând ca imediat să se esmită o deputație la Dl. Ministru de interne cerând de acolo sanare, că doară și căsătoria civilă e desconsiderată, prin comedile acelea de nunți.

Mai dezbată colegii cu acea ocaziune și chestia fondului de penzie, și reclameze sus și tare convocarea unei adunări generale, cum zice un coleg în Nr. 2 din F. D. și cum am mai accentuat și eu încă a. tr. în Nr. 31 sub numele de „altera vox“.

Iul. Bumbescu
preot în Terova

Statistici sârbești din dieceza Garansebeșului și a Aradului în veacul XVIII.

13. Satul sau orașul *Zarand*, domeniu înainte a lui Bibici, acum a funcționarului reg. ung. Georgiu Fekete, n. c. 109, biserica de lemn, lipită și văruiată, nu demult reparată, sfințită, hr. sf. Dumitru, n. p. 2: Protopopul Simion Popovici și Ioan Popovici, însurați; diacon fiul protopopului Simeon.

14. *Fazekas-Varsand*, domeniul ca mai sus, n. c. 70 biserica de lemn, veche și stabă, sfințită, hr. Nașt. Nasc. de D-zeu. n. p. 1: Mihail Popovici, însurat, diacon Gavril Popovici, însurat.

15. *Comlăus*, domeniu ca sub 13. N. c. 72, biserica veche și ruinată, sfințită, hr. Înălțarea D-lui, au de gând să zidească biserică nouă, n. p. 2: Georgiu Apostolov și Teodor Popovici, rămânând văduv s'a însurat și fără binecuvântare arhierescă. Pentru aceea fu închis, dar de acolo fugi. Prins, fu judecat la degradație, dar grațiat, dacă lasă femeia va fi primit călugăr. Mergând la Hodoș să se călugărească, fugi și prins din nou stă în închisoare fiind socotit nebun. Diacon e fiul său Ioan, însurat.

Orașul separat *St-Ana*, în care trăiesc Nemți. Aici e o mănăstire nouă zidită de Bibici și biserica mare. În mănăstire sânt piariști. Sânt peste 100 de case nemțești.

16. Orașul *Șimand*, domeniu, jumătate a familiei Cierolevici, iar jumătate a familiei Edelspacher, n. c. 247, biserica nouă, zidită de peatră, mare, sfințită, hr. Nașterea sf. Ioan, n. p. 5: Georgiu Petrovici, Ioan sau Onița Popovici, Teodor și Petru Teodorov, însurați, Chiril Petrovici, fără parohie, văduv.

17. *Macia*, domeniul familiei Ciernoievici, n. c. 69, biserica veche, de lemn, nesfințită, hr. Nașt. sf. Ioan Bot. n. p. 1: Alexe Samuilovici, însurat.

18. *Curtici*, domeniu două părți a lui Casoni, iar o parte a lui Ciernoievici, n. c. 2, biserica veche, de grădele, ruinată, sfințită, hr. sf. Dumitru, n. p. 2: Georgiu Miloșev și Petru Ciocănești, însurați.

Satele de peste Criș în acelaș protopopiat:

19. *Sintia*, domeniul prințului Modenski, n. c. 93, biserica de lemn, veche, nesfințită, hr. Nașt. sf. Născ. de D-zeu, n. p. 2: Dumitru Falcoșan și Nicolae Popovici, însurați; diaconul Stefan, fiul preotului Dumitru.

20. *Kereluš*, domeniul ca mai sus, n. c. 56 biserica veche, de lemn, sfințită, hr. Întimp. D-lui, n. p. 1: Stefan Nicolaevici, bătrân, însurat.

21. *Mișca*, domeniu ca sub 19, n. c. 92, biserica de lemn, veche, căzută, sfințită, hr. Bunăvestirea pr. sf. Născ. de D-zeu, n. p. 1: Vasile Petrovici, însurat.

22. *Vadász*, domeniu ca sub 19. În acest sat e o biserică veche de zid, calvină și pastor, case calvine la 50. N. c. 31, biserica mică, de lemn, nesfințită, hr. sfi Arh. Mihail și Gavril, n. p. 1: Mihail Popovici, însurat.

23. *Apateu*, domeniu ca sub 19, n. c. 72, biserica veche, de lemn, sfințită, hr. arh. Mihail și Gavril. Biserica nouă destul de mare, sfințită la 16 Iunie 1755. hr. Pogorârea Duhului sf. n. p. 1: Teodor însurat.

24. *Talpos*, domeniu ca sub 19, n. c. 50, biserica de lemn, veche, sfințită în 1715, hr. sf. Nicolae, n. p. 1: Georgie Petrovici, însurat.

25. *Berechet*, domeniu ca sub 19, n. c. 60, biserica veche, nesfințită, hr. sf. Nicolae, n. p. 1: Petru însurat.

26. *Somoșchez*, domeniu ca sub 19, n. c. 45, biserica de lemn, sfințită nu de mult, hr. sf. Dumitru, n. p. 1: Ianoș Popovici, însurat.

27. *Șepreuș*, domeniu ca sub 19, n. c. 83, biserica de lemn, nesfințită, hr. sf. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 2 Ioan Pavlov, văduv și Dumitru Popovici, însurat.

28. *Ciermei*, domeniu ca sub 19, n. c. 62, biserica de lemn, veche, sfințită, hr. sf. Dumitru, fac nouă de lemn, n. p. 1: Blaj Petrovici, însurat.

29. *Gurba*, domeniu ca sub 19, n. c. 65, biserica de lemn, veche, ruinată, sfințită, hr. s. George, n. p. 1: Trifun Tomovici, văduv.

30. *Cigerel*, domeniu ca sub 19, n. c. 53, biserica de lemn, restaurată, sfințită, hr. Arh. Mihail și Gavril, n. p. 2: Nestor Marianovici, însurat, fără parohie nou instalatului Nestor (Urmează)

Ședința festivă a societății „Ioan Popasu” dela institutul pedgogic

Abia constituiți și tinerii pedagogi s'au și pus pe muncă serioasă. Și e îmbucurătoare mișcarea aceasta nouă a societății sub conducerea profesorului Dr. Nicolae Regman, care ca părinte sufletesc le dă sfaturi

și învățăminte și îi îndeamnă mereu cu vorba și cu fapta la lucru. Și roadele îndemnurilor și a lucrului nu lipsesc, ele să vadesc în fiecare zi. Cel mai frumos rod însă este ședința festivă a societății, ținută Vinerea trecută (ziua de trei s. Ierarhi) în sala cea mare a institutului pedagogic-teologic.

Elevii au desfășurat un bogat și variat program înainte unui public foarte numeros și ales (multe dame și domnișoare). Ședința a deschis-o președintele Dr. N. Regman vorbind despre școala românească și duhul românesc. Au fost cu multă atențiune ascultat și primit cu strigăte „să trăiască”.

A urmat corul pedagogilor cu „Imnul lui Andrei Șaguna” de D. Cunțan, și declamațiunea „Trei Doamne și toți trei” de Gh. Coșbuc, rostită de elevul cursului III *Pavel Maroieviciu*.

Bine compusă și cu multă dragoste și diligență a fost lucrată disertația vicepreședintelui *Nicolae Vasiliu*, pedagog cursului IV, despre Andrei Baron de Șaguna ca bărbat de școală. Ascultătorii l'au răsplătit cu bogate aplauze.

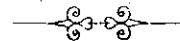
Cântarea: „Luceafărul zărilor” de N. Ganea a fost cu multă iscusință executată de cântăcorul societății; solo lui *E. Fian* ped. curs IV. a plăcut mult.

A urmat „Cântece” de Goga predate de elevul A. Circo din cursul III, care au produs mult haz. Tot Circo ne-a delectat și cu unele doine din Ardeal cântate pe flaută.

Gustată a fost și balada lui Porumbescu, cântată pe violină de elevul Colojoară.

La urmă ne-a declamat teologul Burac (cursul I) cu mult simțământ de artist și cu multă dibăcie „Dormi în pace” de Vlăduță și „Baba Anghelușa” de Alexandri. Aplauze binemeritate a secerat Dl. Burac cu prestațiunile sale.

Ședința a fost la înălțime, a reușit peste așteptare de bine. Dovadă că la institutul pedagogic să lucră, că elevii împreună cu păriații lor sufletești muncesc serios și că institutul se află în pragul unei epoci de activitate rodnică, în pragul unei ere de lumină! Dumnezeu din ceruri să le ajute să menținze pe calea cea bună pe care au apucat! x.

Știri

Conzistoriu plenar s'a ținut Sâmbătă în 7 l. o. supt președintele I. P. C. Sale părintelui arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta*. Au luat parte așezorii: Dr. Iosif Tr. Badescu, Dr. P. Barbu, Dr. M. Bradiceanu, Dr. G. Dobrin, Dr. D. Florescu, P. Drăgălina, A. Ghidiu, T. Hațieg, Dr. N. Ionescu, A. Moaca, I. Pepa, G. Petrescu și S. Șandru. Între altele s'a hotărât ca alegerile de deputați preoțesti la Sinodul eparhial să fie Joi în 5/18 Martie, cele mirenești Duminiică în 8/21 Martie, iar scrutiniul alegerilor din urmă 15/28 Martie.

Distincțiune. Deosebită bucurie a făcut între cunoscuți vestea că Dl. *Gheorghe Imbronovici*, conducătorul tehnic al tipografiei diecezane din loc a fost distins, pentru serviciul îndelungat într'un stabiliment, de Înălțul Ministru de comerț cu diplomă de recunoștință și cu o remunerație în bani în suma de 100 coroane.

Distincțiile acestea s'au predat D-lui Imbronovici Duminică la 1/14 l. c. prin primarul orașenesc Dl *Octavian Bordan* în sala mare a magistratului cu serbare de vorbiri și concert date în ședința festivă extraordinară aranjată de corporațiunea industrială din loc. Felicităm din inimă pe Dl Imbronovici, căci cinstea ce s'a dat D-lui se revarsă și asupra stabilimentului pe care-l conduce cu atâta dibăcie de peste 20 ani. Îi dorim ca încă mulți ani cu zelul și devotamentul de până acum să stăruască în serviciul diecezei și să ducă stabilimentul la un viitor glorios.

Invitare. Domnii membri ai casinei române din Bozoviciu prin aceasta sânt convocați la adunarea generală ordinară, ce să va ținea la 8 Martie st. n. 1909 a. m. la 11 ore în localitatea reuniunii. Obiectele de pertractare: 1. Raportul comitetului 2. Raportul cassariului și bibliotecariului 3. Darea absolutorului 4. Alegerea biroului și comitetului. 5. Eventuale propuneri. 6. Inchiderea adunării. Bozoviciu la 15 Februarie 1909. *Ioan Brinzei* secretariu, *Iul. Novac* președinte.

Parastas pentru odihna sufletului în Domnul fericitului episcop *Ioan Popasu* s'a făcut Joi în 5 l. c. la 9 ore a. m. A slujit P. O. Domn protopresbiter *Andrei Ghidiu* azistat de preoții *Ioan Stoian* și *Gheorghe Buru*. La parastas au luat parte membrii Conzistoriului eparhial, Corpul profesoral dela institutele diecezane cu elevii și mulți credincioși.

Necrolog. *Nicolae Jurca* preotul Ilovei a reposat în Domnul la 31 Ianuarie a. c. în al 71 an al etății și 44 al preoției. Rămășițele pământești au fost depuse spre odihna vecinică în 2 Februarie servind P. On. P. protopresbiter *Andrei Ghidiu* cu azistența preoților *Ivaniș-Sadova*, *Suru-Valișoara*, *Domil-Bucoșnița* și *Popovici-Petroșnița*. Pe defunctul l-au petrecut: pe lângă soția rămasă văduvă și fiii *Ioachim Jurca* preotul Ezerișului, *Nicolae Jurca* preotul Cireșului, *Eufrozina* cu soțul *Petru Tătucu* învățătorul Ilovei, nepotul *Ioan Jurca* preotul Dragomireștiului și poporul său credincios, apoi înțelegița dimprejur: Pr. On. D. protopop rom. cat, notarul cercual și mai întreaga învățătorime. Fie-i memoria binecuvântată.

O predică* Vestitul predicător saxon *Kober* a ținut în capela de curte în prezența principelui o predică aspră contra patimei beției. Și cum observă că principele, care încă era dedat beuturilor, începe a schimba la fețe foarte supărat, preotul își încheie predica zicând: „Tot rămâne așa, beția e un păcat urăcios și fiecare creștin trebuie să se ferească de ea, excepțiune făcând numai preabunul nostru principe, pentrucă el are, el poate și el și capătă. Amin.“

Țăranul isteț. Un țăran, rătăcind odată din întâmplare prin edificiul universității, ajunge la sala unde tocmai atunci se adunaseră cei învățați a ținea o dispută. Un profesor mai tânăr îl intrabă în batjocură, că poștește și el să dispute? „D'apoi... din partea mea“, zice țăranul. „Atunci trebuie să depuni un taler“. Țăranul scoate o cârpă, o desnoadă și pune talerul și zice, ca să depună și domnii. Depun toți și disputa începe. Un profesor intrabă: „Cum a chemat pe mama dlui n. Is. Cr?“ Țăranul grăbește răspunzând: „Maria“. „Dar cum a chemat pe mama mamei mele?“ Să face tăcere! Țăranul grăbește, o mână o pune în dunga mesei și cu cealaltă trage banii în palmă și apucând ușa zice: „Las că nu face nimic. Până la altă dispută aveți timp să căutați cum a chemat-o.“

Cronica literară și culturală

Dl. *Ilarie Chendi* desfășură ideea Unirii Principatelor în scrierile lui *Alexandri* — în foiletonul numărului 5 al *Țării Noastre*.

Teatru la noi. Reprezentația „Societății femeilor române“ *Năzdrăvăniile divorțului* sub conducerea și

* Trimise de preotul *N. Jurca* din Cireș.

cu concursul dlui *Aurel P. Bănuțiu* a avut succes desăvârșit. Munca serioasă și cinstită a directorului nostru artistic a fost viu răsplătită din partea publicului care l-a aplaudat mult pentru jocul său natural și plăcut în rolul principal ce l-a avut. Nu mai puțină recunoștință merită și jocul priceput al domnișoarelor *Balint*, *Lințu* și *Franț*, precum și al celorlalți domnicari cu toții și-au dat toată silința pentru reușita piesei.

*

Apariția *Poeziilor populare maramureșene* a prilej d-lui prof. *Iorga* la o analiză amănunțită a acestora în nrul 2 din *Neamul Românesc literar*, studiind din ele viața, graiul, firea și obiceiurile neamului nostru din acele părți. Tot în acest număr se începe studiul prea interesant: *Situația școlilor românești din Ardeal și Țara Ungurească* începând din s. al XVIII-ea de *I. L. (upaș?)*, se află poezii, studii istorice-culturale și științifice și începutul unui roman *Fetele lui Comu Arghire* de *Irina G. Lecca*.

*

Vatra Școlară, revista bună pentru învățătoria noastră, va reapare zilele acestea tot sub vechiul titlu „*Vatra Școlară*“ redactată de învățatul pedagog, prof. sem *Dr. P. Șpan* din Sibiu.

*

Junimea Literară (nr. 1) a bunilor frați bucovineni intră în al șasălea an de esistență cu literatură frumoasă și deamănă de sprijinul ori-cărui cărturar român. Dl. *Iorga* pune la dispoziția revistei capitolul — din volumul al II aflător sub tipar al *Istoriei bisericești românești* — privitor la biserica bucovineană după anexare; *Iorgu G. Toma* sfârșește cu conferința „*Desvoltarea învățământului*“; profesorul *Liviu Marian*, fiul regretatului folkosit *Simeon Fl. Marian*, scrie despre rolul Bucovinenilor în adunările (*Junimea* dela Iași) acelor bărbați, cari înființaseră *Convorbirile Literare*, începând cu *Samson Bodnărescu*; iar scribiștul *I. Grămadă* ne dă din carnetul său, cu hotărât dar de a povesti prea frumoasa însemnare despre spaima cucoanei *Aneta* în noaptea, când o încunjurată tâlharii în chiliuța din mănăstirea armeană pustie *Hagigadar* de lângă *Suceavă*. Acest număr mai are poezii de *Ioan Cocârlă-Leandru*, *V. L.* și *Cronică literară* despre poeta *Maria Mavrodin* și traducerea în germanește a unor povestiri a lui *Sadoveanu* de dșoara *Eleonora Borcia*.

*

Aproape întreg numărul prim din acest an al *Convorbirilor Literare* este consacrat aniversării Unirii Principatelor. Articole despre Unire de dlui *Rosetti*, *Maiorescu*, *Kirileanu*, *Mehedinți* — dna *Constanța Evolveanu* despre Doamna *Elena Cuza* —, iar mai documentat și mai luminos scrie despre Unire savantul nostru istoric *Dimitrie Onciul*, arătând începutul ideii de unirea celor două principate deja pe timpul avonturierului grec *Ioan Eraclide Despota* (1560) care, se dădea drept moștenitor legitim al Mușatinilor și Basarabilor și, pe temeiul unui fantastic arbore genea-

logic, uzurpă tronul Moldovei, numindu-se pe sine nu numai Principe al ei ei, și Palatin al Valahiei și al *amândurora* domn și moștenitor.¹ Ideia această se realizează — numai pentru scurtă vreme — abia în primăvara anului 1600 (când după cucerirea Ardealului, Mihai Viteazul cucerește și *Moldova* din *mânile lui Ieremia* Moghila și a Polonilor), pentruca să se înfăptuiască cu desăvârșire în 24 Ianuarie 1859, când Cuza-Vodă al Moldovei este ales și Domn al Munteniei. Puternic și profund este *Poporul* poetului *P. Cerna* din acelaș număr al Convorbirilor, iar *Bassarabescu* strălucește cu *novela Eder*.

*

Este remarcabil articolul d-lui *D. Tomescu* despre *nuvelistul* nostru fruntaș *I. Agârbicean* în numărul pe Ianuarie al *Răvașului*. Acelaș număr are și chipul lui *I. Agârbicean*, proză și poezii bunișoare de *A. Meliu* și *Al. P. Dafin*.

*

Studentime multă și insuficientă din București și Bucovina la sărbarea Unirii din Iași.

*

Înregistrăm cu bucurie știrea despre apariția noului volum de poezii al poetului nostru iubit *Octavian Goga*: *Ne chiamă pământul*.

*

Meseriașii noștri au ajuns la aceea „conștiință culturală” că își scot o revistă proprie *Munca*. E frumos și îmbucurător acest fapt când pătura noastră de meseriași simte trebuința și nevoia de a avea și a se grupa în jurul unui organ propriu de publicitate, care trebuie sprijinit de toți meseriașii și ales de reuniunile noastre de meseriași. Revista apare odată pe săptămână la Sassebes (Szászsebes) și costă 6 coroane pe an.

*

Autorul volumului „Sângele Solovenlor” *Caton Theodorian* va scoate în curând al doilea volum al său — nuvele și schițe — intitulat *Suflet călător*.

*

Plin de avânt și induioșător vorbește poetul *Vlăhulă*: *În zorii mântuirii* despre mărețul act de Unire din 1859, în numărul cel mai proaspăt (4) al *Lucaefărului*. În acelaș număr *Di. Tăslăuann* numește, acum, la 50 de ani dela cea dintâi Unire, „durarea punții de unire între egoismul claselor stăpânitoare și țărănimea lui Moș Ion Roată”, cea de a doua Unire, pentru realizarea căreia, generația de azi, ca și cea de acum 50 de ani, luptă din răspuțeri, ca pentru opera cea mai mare a zilelor noastre. Ni so dau chipurile lui Cuza-Vodă, a Doamnei Elena, Alexandri și a altor 12 bărbați însemnați pentru înfăptuirea Unirii (*A. Panu*, *V. Sturdza*, *Ion C. Brătianu*, *Mitropolitu Nifon* și *Sofronie*, *Arh. Neofit Scriban*, *Const. Negri*, *M. Kogălniceanu*, *C. A. Rosetti*, *D. Sturdza*, *C. Hurmuzaki* și *Generalul N. Golescu*).

v.

A apărut *No. 430—431* din „*Biblioteca pentru toți*” cuprinzând: *Regele Carol al României* de *Mite Kremnitz* traducere de *Const. Graur*. În literatura românească nu există până acum o lucrare populară asupra vieții și activității Regelui Carol I. Lucrarea de față vine să umple această lacună, punând la îndemâna tuturor, într-un format comod și pe un preț minim, cea mai documentată, cea mai completă și cea mai frumoasă scrisă biografie a *M. S. Regelui*, sub a căruia fericită și glorioasă domnie s'au săvârșit toate actele mari ale țării și s'a consolidat România modernă. Autoarea, bine cunoscută publicului românesc prin colaborarea sa la multe opere ale *M. S. Reginei*, eră cea mai în măsură să scrie o asemenea lucrare. Legată de familia suveranilor prin o îndelungată prietenie și posedând un neîntrecut talent literar, d-sa ne-a redat nu numai exact și precis, dar și sub o formă plăcută, întreaga viață extra-ordinară de bogată în fapte mari a celui dintâi Rege al României. Tinerimea în special, care nu cunoșteă de cât în mod vag istoria modernă a țării, va avea prilejul să găsească în această carte o icoană fidelă a tuturor progreselor, realizate de țara Românească de la 1866 până în zilele noastre. D-nii profesori în deosebi nu vor putea face un serviciu mai mare educației naționale a tinerimei, de cât recomandând elevilor lor volumul *Regele Carol al României*. — *Prețul 60 bani*, și se află de vânzare la mai toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei *Biblioteci pentru toți* care se sporește pe fiecare săptămână cu câte 2 volume noi, a se cere la *Librăria Editoare Leoo Alcalay la București*.

*

Din nou atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra următoarelor opuri care să pot comanda la „*Minerva*” București.

I. Slavici: Povești. Prețul 1 50 Lei.

C. Sandu-Aldea: În urma plugului. Prețul 1 50 Lei

M. Sadoveanu: Oameni și locuri. Prețul 2 Lei.

A. Daudet: Sapho, traducere de *E. Gârleanu*.

Prețul 1 50 Lei.

Izabela Sadoveanu-Evan: Impresii literare. Prețul 1 50 Lei.

I. Ionescu-Boloni: Din satul nostru. Prețul 1 50 Lei

I. Dragoslav: La han la trei ulcele. Prețul 1 50 Lei.

M. Eminescu: Poezii. Prețul 1 50 Lei.

C. Negruzi: Poezii. Prețul 1 50 Lei.

Titu Maiorescu: Critice (vol. III). Prețul 3 Lei.

Tot acolo a apărut din „*Biblioteca Minervei*” vol. 10: *În livada*, de *I. Rossignon*; vol. 11. 12: *În slujba adevărată*, de *I. N. Potapenko*; vol. 13: *Cea dintâi iubire*, de *N. N. Beldiceanu*; vol. 14: *Vrăjitoarea* de *K. E. Franzos*; vol. 15: *Traduceri în proză* de *C. Negruzi*; vol. 16. 17: *Taras Bulba*, de *N. V. Gogo*; vol. 18: *Călugarul Gherasim*, de *Al. Gh. Doinaru*.

*

Povești populare din Bănat, culese din gura poporului de *G. Cătană*. Partea I. 50 bani, II 60 bani. Învățătorul Cătană e bine cunoscut și apreciat în felul literaturii ce cultivă și de aceea nu putem face altceva decât cu căldură să recomandăm aceste povești cetitorilor noștri. Editura librăriei Ciureu în Brașov (Brassó).

¹ Conv. Lit. p. 15 a. 1909

Licitațiune minuendă

Pe baza incuviințării Ven. Conzistor de dtdo 25 Iunie 1908 Nro 3110 Șc. să escrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a școalei confesionale gr. or. române din **Bujor**, protopopiatul Făgetului, cu prețul de esclamare 6444 cor. 40 fl; fără materialul de peatră, cărămidă, țiglă și lemnul de construcție, care le prestă comuna bisericească în natură în fața locului.

Licitațiunea să va ținea Duminecă în 1/14 Martie 1909 la 2 ore p. m. în școala confesională gr. or. română din loc.

Reflecțanții vor depune ca vadiu 10% din prețul de esclamare, înainte de începerea licitațiunii.

Planul, specificațiunea de măsuri și spese, să pot vedea ori și când la presiul comitetului parohial.

Intreprinzătorul este îndatorat a plăti arhitectului pentru plan și specificațiunea de spese 230 cor.

Participanții la licitațiune nu au dreptul a pretinde diurne sau spese de călătorie.

Bujor din ședința com. par. ținută la 30 Ianuarie 1909.

1—3 [1]

Dimitrie Iosof
preot și preș. com. par.

George Drăgoi
înv. și not. com. par.

Concurse

Pentru întregirea definitivă a parohiei de clasa a II din comuna **Globureu**, în protopresbiteratul Mehădiei. să escrie, pe baza deciziei Venerabilului Conzistoriu din 22. Ianuarie 1909, Nr. 394. B, de nou concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare a concursului în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. O sesiune parohială de 24. jughere catastrale 83. stânjeni □, după cum să află de present în natura și o casă parohială, cu grădină de legumi, socotite toate anual în bani gata în suma de 260 coroane.

2. Un relut anual de 56. Cor. 10 fileri ca despăgubire pentru sesiunea lipsindă.

3. În răscumpărarea birului și a stoei dela înmormântări 320 coroane.

4. Alte venituri uzuale, dela botezuri, cununii etc.
Preotul ales are a suporta toate sarcinile publice după aceste venituri parohiale.

Recurenții cari doresc a ocupa acest post, au a-și înainta recerșele lor. adresate comitetului parohial și instruite conform § 13. din Statutul organic și § 17. din Regulamentul pentru parohii, Prea Onoratului Domn protopresbiter tractual Mihail Popoviciu în Orșova, observandu-se că deoarece la prima și a doua publicare, de mai înainte a concursului nu s'au arătat recurenți cu calificațiunea recerșută, să admit acum recurenți și cu calificațiunea regulamentară inferioară.

Reflecțanții au a se înfățișa, prelungă prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual și cu observarea restricțiunei §-lui 20. din amintitul regulament, în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică din Globureu, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Din ședința comitetului parohial gr. or. român, în Globureu ținută la 11. Ianuarie 1909.

1—3 [8]

Grigorie Pestenariu m. p.
președinte.

George Greu m. p.
not. com. par.

În înțelegere cu mine: *Mihail Popoviciu* m. p. protopresbiter.

Pe baza incuviințării Ven. Conzistor diecezan gr. or. român din Caransebeș dtdo 15 Noembrie 1908 Nr. 6266 B. să escrie concurs de *capelan* parohial pe lângă neputinciosul și emeritul paroh Ioan Hora din **Satumic**, parohie de clasa III, protopresbiteratul Logojului, cu termen de alegere de 30 zile socotind dela prima publicare în „Foaia diecezană“ cu următoarele

Emolumente:

A treia parte din venitele parohiale și anume:

1. Din sesiunea parohială în complex de 30 jughere proporționat din pământ arător și fânăș.

2. Din venitele stolare dela cununii, boteze și înmormântări.

3. Din venitele accidentale.

4. Jumătate din venitele după serviciile libere și din naturali. De locuință se va îngriji alegândul capelan.

Recurenții, cari voiesc a ocupa acest post de capelan, au să-și înaintez recerșele lor până la termenul amintit Prea On. Oficiu protopresbiter gr. or. rom. român din Logoj adresate Comitetului parohial gr. or. român din Satumic, totodată sănt poștiți a se înfățișa în vre-o Duminică sau sârbătoare, cu prealabila învoire a protopresbiterului tractual în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare sau oratorie, eventual serviciu divin.

Satumic din ședința comitetului par. gr. or. român ținută la 28 Decembrie 1908.

2—3 [7]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterul.

Ioan Hora paroh.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Șipet**, pe baza hotărârii Prea O. Oficiu protopresbiter dtdo 19 Decembrie a. c. Nr. 390 să escrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumente împreunate cu acest post sănt:

1. În bani gata 480 cor.
2. Scripturistică 10 cor.
3. Conferința și adunarea generală 20 cor.
4. 10 metri lemne 60 cor.
5. 10 Hlitre g. ău 120 cor.
6. 10 Hlitre cucuruz 80 cor.
7. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor. și
8. Cortel liber cu două chilii și aparținătoarele, apoi grădină de 800 □.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoralul în și afară de biserică, a instrua copii în cântările bisericești, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoșile culturii și ale bisericii.

Pentru servicii prestate înainte în alte comune, comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Recursul pentru acest post adresat comitetului parohial din Șipet să se înainteze oficiului protopresbiterul în Buziásfürdő.

Șipet din ședința comitetului parohial ținută la 21 Decembrie 1908.

3—3 [5]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Prea Onoratul Domn protopresbiter *Ioan Pepa*.

Conform deciziei Venerabilului Conzistor diecezan dtdo 15. Noembrie Nr 5935 B ex să escrie concurs pentru întregirea *parohiei* de cl. II. din comuna **Honorici**, devenită vacantă în urma repausării fericitului preot Ioan Popovici, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumente sănt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jughere catastrale.
2. Birul parohial uzuat.
3. Stola uzuată.
4. Alte venituri care sănt îndatinat.

Preotul ales are a suporta toate sarcinile publice după aceste venituri parohiale.

De locuință se va îngriji alegândul preot.

Doritorii de a reflecta la acest post să invită a-și înainta recerșele lor până la termenul amintit Prea On. Oficiu protopresbiter gr. or. din Lugoj adresate Comitetului parohial gr. or. rom. din Honorici, totodată sănt poștiți a se înfățișa în vre-o Duminică sau sârbătoare, cu prealabila învoire a protopresbiterului tractual, în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare sau oratorie.

În lipsa de recurenți pentru parohii de clasa a II-a, să admit și cei cu calificațiune inferioară.

Din ședința comitetului parohial ținută la 6 Iulie 1908.

3—3 [6]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Publicare

Conform §-ului 7 din statutele subsemnatului Institut aducem la cunoștință, că proprietarii acțiilor cu Nrii 66—80, 92—100, 922, 932, 939—940, 960—961, 969—970, 977—978, 988—992, 1019—1020, 1021—1025, 1157—1161, 1191—1192, 1203—1204, 1211, 1239, 1262, 1263, 1274—1276, 1308, 1309, 1312, 1327, nici după 60 zile socotite dela publicarea ultimă, făcută în „Foaia Diecezană“ nu au plătit prețul acțiilor lor, deci titlul provizoriu, referitor la acțiunile cu Nrii de mai sus, prin aceasta se declară de anulați.

Caransebeș la 19 Ianuarie 1909.

Diracțiunea institutului

„Banca Poporală“

din Caransebeș

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „FĂGETANA” ca societate pe acții în Făget, sunt prin aceasta invitați în sensul §-lui 15 al statutelor societății la a

XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Făget, Joi la 4 Martie 1909 la 10 ore a. m. în localul societății.

OBIECTELE PUSE LA ORDINEA ZILEI SUNT:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea institutului și despre rezultatul gestiunii anului XVII.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului.
4. Deciziunea asupra împărțirii profitului curat.
5. Darea absoluturului membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiere.
6. Alegerea a trei membri în direcțiune.
7. Eventualele propuneri făcute în sensul §-lui 26 din statute.
8. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

Domnii acționari ca i voiesc a participa la adunarea generală sau în persoană sau prin plenipotențiați, sunt invitați în virtutea §-lui 16 din statutele societății a-și depune acțiunile D-lor cu o zi înainte la cassa societății. Acțiunile se pot depune și la „Grănițerul” în H-Dobra cu 2 zile înainte de adunarea generală.

Direcțiunea.

Active	CONTUL BILANȚ				Pasive				
	Cor.	fil.	Cor.	fil.					
Cassa în număr			35386	74	Capital de acții	400000			
Bon în giro conto, cassa de păstr. post. și la alte bănci			19825	61	Fond de rezervă	31350			
Efecte:					Fond de rezervă disponibil	1000			
C. 21300— rentă ung. în cor. cu 4% a 91—	19383				Fondul realităților	18047	80		
C. 30000— scrisori fonc. „Cassa de păstr. gen.” Sibiu cu 4% a 93—	27900				Fondul de pens. al func.	98500		548897	80
C. 75000— scris. fonc. „I-a Cassă de pt. patr.” din Bpesta 4% a 94—	70500				Depuneri spre fructificare			754813	57
C. 44000— scris. fonc. „Albina inst. de cr. și ec.” Sibiu cu 4% a 99—	43560				Keescompt			484140	50
C. 10000— 10 b. acții „Magy. pénzint. köz. hb.” Bpesta a 1000—	10000				Lombard			59606	28
Acții dela diferite institute de credit	43153		214496		Împrumuturi hipotecare cedate			45905	50
Realități proprii și de vânzare			123983		Creditori			13012	44
Portofoliul cambial:					Dividende neridicate			420	
1. cambii de bancă și cu garanți	59736	77			Interese anticipate tranzitoare			10713	
2. cambii cu acop. hip.	348976	60	918713	37	Profit curat			30068	55
Împrumuturi hipotecare			285899	34					
Împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți			90211	58					
Împrumuturi în cont-curent			96526	55					
Efectele fond. de pens. al funcționarilor			87750						
Mobilier			3528						
Conturi debitoare și poziții tranzitoare			49846	17					
Produce			21409	28					
			1947595	64				1947595	64

Debit

Contul profit și pierderi

Credit

Debit	CONTUL PROFIT ȘI PIERDERI				Credit				
	Cor.	fil.	Cor.	fil.					
Interese:					Interese:				
pentru fondul de rezervă	1204	40			dela cambii de bancă și cu garanți	56697	26		
pentru depuneri spre fructificare	39643	59			dela cambii cu acoperire hip.	30452	52		
pentru reescompt, lombard și împrumuturi hipotecare cedate	32379	92	73227	91	dela împrumuturi hipotecare	19456	32		
Spese:					dela obligațiuni cu cavenți	6692	99		
salare funcționarilor, direcțiunii și comitetului de supraveghiere	22383	03			dela împr. în cont-curent	3831	65		
relu de cuartir funcționarilor	3360				int. și profit dela efecte	11903	38	129034	12
porto, tipărituri și alte spese	4975	83	30718	86	Profit dela realități			1950	
Contribuțiuni:					Provizioni, profit dela produse etc.			19546	86
directă, comunală și după int. dep. camera comercială dare de drum competiță de timbru etc.	14603	26	16123	20					
Amortizare din mobilar			392	46					
Profit curat			30068	55					
			150530	93				150530	98

Sebastian Olariu m. p.
director executiv.

Făget, la 31 Decembrie 1908.

Adrian Olariu m. p.
contabil.

MEMBRII ÎN DIRECȚIUNE:

Axentie Gaita m. p.

Vasile Nicorescu m. p.

Alexandru Iclozan m. p.

Adam Groza m. p.

Conturile prezente examinându-le conform legilor și statutelor le-am aflat exacte.

Făget, la 11 Februarie 1908.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dimitrie Iosof m. p.

Adam Lesnican m. p.

Isaia Popoviciu m. p.

Dimitrie Tătar m. p.

ÎN VITARE

Domnii acționari ai societății de țiglarie și de zidiri pe acțiuni din Caransebeș prin această se invită la

a XIV-a adunare generală,

care să va țina la 7 Martie 1909 st. n., înainte de amiază la 11 ore, în sala casei de păstrare noi din Caransebeș.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul direcțiunii și bilanțul.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Alegerea alor 2 membri în direcțiune.
4. Modificarea §§-lor 20 și 23 din statutele societății.
5. Eventuale propuneri.
6. Alegerea alor doi acționari pentru autenticarea procesului verbal.

Active

Contul Bilanțului pe 31 Decembrie 1908

Pasive

	Cor.		fil.			Cor.		fil.	
Bani gata			235	29	Capital social			60000	—
Cuptorul	54521	30			Fonduri pentru deteriorări	32186	—		
Zidiri	54813	87			Fondul de rezervă	17070	—	49256	—
Pământ	6198	98	115534	15	Împrumut hipotecar	25000	—		
Depozitul de cărămizi	32352	—			Accepte	43000	—	68000	—
Depozitul de țiglă	11903	20			Creditori	518	—		
Depozitul de oale	537	90			Tantieme	1409	22	1927	22
Carbuni	375	—			Profit net			8958	26
Lemn de foc	128	—	45296	10					
Debitori	6913	87							
Anticipațiuni la lucrători	3257	11							
Diverse anticip.	15	18	10186	15					
Requisite	12000	—							
Stațiunea pentru încărcatul țiglei	4000	—							
Telephon	641	18							
Mobile	248	60	16889	78					
			188141	48				188141	48

Debit

Contul profit și perderi pe 31 Decembrie 1908

Ceedit

	Cor.		fil.			Cor.		fil.	
Pentru cărbuni	13855	30			Venit transpus din 1907			92	36
Pentru lemne de foc	5826	03			Venit din vânzarea cărămizilor	24657	36		
Regii și spese de cancelarie	3213	56			Venit din vânzarea țiglelor	22624	46		
Interese	4971	26			Venit de la vânzarea oalelor	2116	69		
Salarii	3000	—			Vinzarea de materiale	40	—	49439	01
Reparaturi	1342	04							
Arendă	524	—							
Dări	1048	07	33780	26					
Tantieme	1409	22							
Dotățiunea fondului de rezervă	1570	—							
Dotățiunea fond. pentru deteriorări	2186	—							
Descriere din valoarea Requisitei	704	43							
„ din pret. nsiuni	923	20	6792	85					
Profit net			8958	26					
			49531	37				49531	37

Caransebeș, la 31 Decembrie 1908.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Wilhelm Ziprisz m. p.
președinte.

Traian Barzu m. p.
director executiv.

Constantin Burdia m. p.
consilier de curte.

I. Neuerer m. p.

Em. B. Keppich m. p.

Szörényi Benő m. p.

Patros Gustav m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGIARE:

Conturile prezente li-am asemănat cu câștile principale și auxiliare și le-am aflat în consonanță.

Arnold Klein m. p.

Dr. Hegyesi Benő m. p.
președinte.

Domby Albert m. p.

Notă. Conform §-lui 12 din statute acționarul poate să exerciteze dreptul său de vot în adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiatul numai dacă a depus acțiunile sale la casa societății cu 3 zile înainte de adunarea generală.